

Anteckningar från Ö-dialogen den 29 september 2022

Demokrati och medborgarservice

Diarienummer: N043-0044/22

Utfärdat: 2022-09-29

Sammanträdesdatum: 2022-09-29, klockan 17 – 20

Plats: Långedrag Seglarsällskaps lokal, Västra Frölunda

Närvarande

Henrik Sjöstrand (M) ordförande Ö-dialogen, Nämnden för demokrati och medborgarservice

Björn Jedvert (L), ordförande för nämnden för demokrati och medborgarservice

Blerta Hoti (S) Kommunstyrelsen

Jessica Blixt (D) Kommunstyrelsen

John Granqvist, Styrso

Gustaf Asplund, Styrso

Lena Cange, Asperö

Thomas Larson, Asperö

Ingemar Taube, Asperö

Inger Blixt, Asperö

Ulla-Karin Näslund, Brännö

Patrik Gustavsson, Köpstadsö

Marie Sjövall, Donsö

Karim Zendegani, avdelningschef analys och utveckling, Förvaltningen för demokrati och medborgarservice

Åsa Aguayo Åkesson, planeringsledare, Förvaltningen för demokrati och medborgarservice

Kristina Eberth, planeringsledare, Förvaltningen för demokrati och medborgarservice

Henrik Hellström, utvecklingsledare stadsutveckling, Socialförvaltningen Sydväst

Övriga

Karin Vilhelmson, översiktsplanerare, Stadsbyggnadskontoret

Sara Bronstring, Trafikkontoret

SAMMANFATTNING

- 1. Ordföranden hälsar välkomna**
- 2. Förvaltningen håller i en workshop kring utveckling av Ö-dialogen**

Ordinarie Ö-dialog inleds

- 3. Föregående mötesanteckningar**
  - a) Förvaltningen återkopplar Västtrafik skriftliga svar på de frågor som Ö-dialogen samlade in till Västtrafik på Ö-dialog den 12 maj.
- 4. Anmälan av frågor för Ö-dialogen**
  - a) Pick-nick-området vid lekplatsen på Styrö Bratten har tagits bort
  - b) Tak bör monteras på båthållplatser där paketservicen lämnar sina paket
- 5. Information om Göteborgs Stads beslut om deltagande i Leader Bohuslän 2023–2027**
- 6. Nuläge i planeringen av en strategisk plan för Göteborgs Södra skärgård**
- 7. Förslag på strategi för behovs- och kunskapsinsamling kopplat till strategisk plan för Göteborgs Södra skärgård**
- 8. Återkoppling från kommunstyrelsen och nämnden för demokrati och medborgarservice**
- 9. Övriga frågor**
  - a) Pick-nick-området vid lekplatsen på Styrö Bratten har tagits bort
  - b) Tak bör monteras på båthållplatser där paketservicen lämnar sina paket
- 10. Avslutning**

1. Ordförande hälsar välkomna

Ordföranden öppnar mötet.

Mötet inleds med en återblick till förra Ö-dialogen. Nämnden för demokrati och medborgarservice har gett förvaltningen i uppdrag att utvärdera Ö-dialogens syfte, organisation och arbetsformer och vid behov ta fram ett nytt förslag på reglemente för Ö-dialogen. Detta hade vi dialog om på Ö-dialogen i maj.

Förvaltningen och extern konsult har återkopplat utvärderingens resultat och sammanfattat maj månads Ö-dialog för nämnden och nämnden beslutade att ge förvaltningen ytterligare tid till att fortsätta dialogen i Ö-dialogen. Förvaltningen och nämnden ser ett behov av fortsatt dialog kring vissa delar som utvärderingen visar behöver förtydligas.

Därför börjar dagens Ö-dialog med att förvaltningen arrangerar en workshop för ytterligare dialog. Därefter öppnar vi ordinarie dagordning.

2. Förvaltningen håller i en workshop kring utveckling av Ö-dialogen

Förvaltningen går igenom förslaget på innehåll i Ö-dialogens nya styrande dokument för ytterligare möjlighet att bidra och påverka genom Ö-dialogen ikväll. Förvaltningen går igenom nuvarande utkast kring syfte, organisation och arbetsformer. (Se bilaga 1)

Inga kommentarer ges avseende syfte och arbetsformer.

Kommentarer avseende organisation:

- Efter diskussion bestämde sig Ö-dialogens deltagare att den bästa sammansättningen av representanter är att ha en ordinarie representant och två ersättare, men alla få tre kan komma på mötena. Bättre kommunikation mellan representanterna inför Ö-dialog.
- Viktigt att skriva in i arbetsordningen vilket ansvar man har som ö-representant. Samma ansvar för ordinarie och ersättare för ö-representanter – engagemang ökar om man blir mer involverad. Ö-dialogen bör prioriteras i relation till annat. Hur blir man invald och utvald?
- Hur ser man på representanter från kommunstyrelsen? Den här mandatperioden har det varit tre representanter från kommunstyrelsen. Vad är det som engagerar kommunalråden och vilken roll och ansvar ska kommunalråden ha? Förslag från ett av kommunalråden var att vi bör skriva in i arbetsordningen hur vi ser på kommunalrådets roll och ansvar så att de själva kan komma med önskemål till kommunstyrelsen att kontinuerligt gå på inbjudan från Ö-dialogen. Kommunstyrelsen får nu protokollen från Ö-dialogen, detta är ett fungerande arbetssätt som ger kommunalråden ett instrument att trycka på med.
- Vi kan inte ha samtliga partier närvarande även om det vore bra. Politikerna ska inte bara föra vidare utan frågorna ska in i de rätta beslutande organen. Viktigt att politiken tar ansvar för att det förs vidare in i kommunen.

Gruppdiskussioner om roller och ansvar, mandatperiod och ansökningsprocessen

- **Vad är viktigt att göra i rollen som ö-representant respektive politiker-representant i Ö-dialogen?**

Sammanfattande diskussioner från de tre grupperna är att som ö-representant i Ö-dialogen representerar du din ö och inte egenintressen. Det är viktigt att ställa frågor som är relevanta

för ö-borna kopplat till de processer som är på gång i staden som blir relevanta för öarna i södra skärgården. Tydligt framföra viktiga frågor för öborna och att kräva återkoppling och utkräva ansvar över vad som görs. Även viktigt att nå ut till relevanta aktörer med info om Ö-dialogen är ett forum där du kan ta del av ö-bornas erfarenheter och expertis. Som ö-representant behöver man kunna nå ut med vad som diskuteras i Ö-dialogen. Man skulle exempelvis kunna ha gemensamma informationsträffar om Ö-dialogen där man samlar flera öar tillsammans för att nå fler. Använda sig av sociala medier, dock viktigt att det finns en tvåvägskommunikation för att undvika att felaktig information sprids via ryktesspridning.

Ö-dialogens protokoll bör minskas ned till det en snabbversion för att passa sociala medier och göra det enklare att förmedla vad som lyfts i Ö-dialogen som ö-representant men också för politikerna. Kanske kan passa i sociala medier.

Som nämndrepresentant eller representant från kommunstyrelsen är det viktigt att representera din nämnd eller kommunstyrelsen, inte ditt politiska parti. Politiker i Ö-dialogen ska vara lyhörda och lyfta de frågor som ö-borna framför i viktiga beslutsfattande plattformar och forum. Som politiker är din roll att säkerställa att olika sakpolitiska frågor som infrastruktur, bostäder, välfärd med mera präglas av en folklig förankring och demokratisk beslutsprocess som innefattar ö-bor. Återkoppling från politiken är a och b. En vice ordförande bör tillsättas av nämnden. Bra att tänka på olika partier såsom vi har i presidierna idag.

- **Vilka kriterier är viktiga för att vara delaktig som ö-representant i Ö-dialogen?**

Sammanfattande kriterier från de tre grupperna:

- Att vara lokalt förankrad. Bofast på ön.
- Att personen som ska bli ö-representant i Ö-dialogen har stort nätverk på ön denne representerar är viktigt.
- Engagemang och intresse. Vara lyhörd och lyfta öbornas frågor, lyfta till relevanta aktörer samt återkopplar kontinuerligt till öborna.
- Mångfald - rättvis representation. Ålder, kön, bakgrund.
- Intresserad av skärgårdspolitik
- Någon som har förmåga att sätta sig in i hur beslutsfattande processer ser ut. (Dock ej ett krav)
- Prioritera Ö-dialogen

- **Hur bör ansökningsprocessen gå till och vem ansvarar för vad?**

Sammanfattande diskussioner från de tre grupperna där alla grupper var rörande överens om att ön väljer sina egna representanter. Flera öar har "paraplyföreningar" såsom Södra Skärgården i Samverkan (SIS), där flera av öns olika föreningar är representerade och de som kandiderar diskuteras på mötena av alla föreningsrepresentanter på ön. Detta gör att dessa föreningar kan utse representanter utifrån en bred representation av befolkningen. Dock menar några att öarnas sammansättning ser olika ut – man kan inte bestämma vilken förening som ska få representera, eftersom det beror på representationen i föreningen.

Hur ser vi till att öarna fånga upp erfarenheter och perspektiv ur olika målgrupper såsom unga, kvinnor med mera ifall dessa inte är representerade i "paraplyföreningen"? Vi behöver tydliggöra i Ö-dialogens arbetsordning att representationen ska vara blandad. Tydliggöra

vikten av att ta in de underrepresenterade gruppernas frågor. Problemet är att det är svårt att få folk att engagera sig. Därför blir det viktigt att de som engagerar sig ska plocka in vad de andra som inte engagerar sig tycker.

Det ska inte vara ett krav att ha bred representation och företrädande av många målgrupper, men man kan skriva in i arbetsordningen att det är viktigt. Viktigast är att lyfta in det ön vill få med in till Ö-dialogen genom att samla in allas åsikter, att vara deras öra. Hur gör vi det på ett bra sätt? Ska man skriva in vilka kanaler man ska använda? Ö-dialogens ö-representant bör sitta med i olika sammanhang och det gäller att denne fångar upp frågor och erfarenheter samt informerar i dessa sammanhang. Även en bred annonsering blir viktig, framför allt via sociala medier. Vid framtagandet av anslag för anmälan är Demokrati och medborgarservice ett viktigt nav.

- **Hur bör lång bör en mandatperiod vara för en ö-representant? Varför?**

Grupp 1: Minst tre år. På grund av vikten av långsiktighet. Är man aktiv så ska möjlighet till förlängning finnas.

Grupp 2: Två år. Bra att ha tid att växa in i rollen som ö-representant i Ö-dialogen.

Grupp 3: Vartannat år bör val hållas med möjlighet att bli omvald.

Ordinarie Ö-dialog inleds

3. Föregående mötesanteckningar

Ordföranden går igenom rubrikerna och sammanfattningen i början på föregående mötesanteckningar.

Förvaltningen återger eventuella återkopplingar som kommit till förvaltningen gällande de frågor som har ställts under föregående Ö-dialoger.

a) Förvaltningen återkopplar Västtrafik skriftliga svar på de frågor som Ö-dialogen samlade in till Västtrafik på Ö-dialog den 12 maj.

Frågor och svar, se bilaga 2.

Kommentarer under Ö-dialogen:

- Det var mindre folk i sommar än innan Covid. Så det har funkat bra utan fallor.
- Ö-representanterna menade att avgångstiden ska stå på båten, inte hur lång tid det är kvar till avgång. Vi behöver förtydliga detta för Västtrafik.
- Det borde också stå på båten vilka öar båten stannar vid, inte bara ön som är slutstation. Svårt för besökare att veta hur båtlinjerna kör.
- Bra om den digitala anslagstavlan funkar så när man går av buss och spårvagn kan se hur många minuter som är kvar till avgång. Det tidigare systemet var tydligare. Ö-representanterna hänvisar även till Västtrafiks plan för tillgänglighetsanpassning, de digitala tavlorna är svåra att läsa för många, samt att solen reflekteras i skärmen.
- Om det fanns det fler pendlingstider med båt till Stenpiren så kommer fler att åka. Bussen är alltid full. Västtrafik utökar med spårvagn men vi på öarna vill ha en väg - en väg över vattnet.

- Angående fler turer till Stenpiren så borde väl staden kunna göra ett tillköp? Bör inte det kunna läggas in i upphandlingen?
- Uppmärksamma Trafik- och infrastrukturnämnden i Västra Götalandsregionen på att ge Västtrafik ett tydligare uppdrag kring att skapa och bygga infrastruktur för en levande skärgård.
- De säger att de ska ha dialog men sen vill de bara lyssna på oss.
- Vi vill ha fler turer!
- Kan vi avsätta mycket tid till Västtrafiksfrågor framöver?

4. Anmälan av frågor för Ö-dialogen

Här kan representanter i Ö-dialogen lyfta in övriga frågor de vill ställa till Ö-dialogen detta möte samt lyfta fram frågeställningar man vill ta upp på framtida dagordningar i Ö-dialoger.

- a) Lekplatsen på Styrso Bratten är fantastisk men Park- och naturförvaltningen har tagit bort pick-nick området i slänten vid lekplatsen genom att odla en äng där.
- b) Det behövs tak på öarnas båthållplatser där paketservicen lämnar sina paket.

5. Information om Göteborgs Stads beslut om deltagande i Leader Bohuslän 2023–2027

Björn Jedvert, ordförande i nämnden för demokrati och medborgarservice

Nämnden för demokrati och medborgarservice har ett samordningsansvar kring Göteborgs Stads deltagande och medfinansiering i Leader-programperioden 2023–2027.

Socialnämnd Sydväst har fattat beslut om att arbeta med och medfinansiera Göteborgs Stads deltagande i Leader Bohuslän. Nämnden för demokrati och medborgarservice har därför fattat beslut om att Göteborgs Stad ska delta i Leader Bohuslän 2023–2027.

Leader-kontoret för Leader Bohuslän kommer bjudas in till Ö-dialogen under våren för att berätta mer om programperioden 2023-2027.

Kommentarer från Ö-dialogens deltagare:

- Bra projekt som gagnar öarna, vi får fortsätta i den stilen.
- Beslut ska tas i kommunstyrelsen nästa vecka kring huruvida nämnden för demokrati och medborgarservice ska fortsätta vara samordnande nämnd för Leader nu när Göteborgs Stad endast går med i ett av två Leader-områden i Göteborg.
- Fler socialnämnder borde vara med. Leader-projekten är viktiga för den sociala dimensionen och att få pengar tillskjutet för den regionala utvecklingen.
- Leader kan stötta öarna att skapa förutsättningar för turism, arbetstillfällen med mera
- Andra tips på vad man kan göra är att: söka pengar att gynna pollinatörer, liekurser och anlägga ängar.

6. Nuläge i planeringen av en strategisk plan för Göteborgs Södra skärgård

Karin Vilhelmson, översiktsplanerare, Stadsbyggnadskontoret

Sara Bronstring, Trafikkontoret

Se bilaga 3.

Stadsbyggnadskontoret och Trafikkontoret berättar om nuläget i deras arbete med en strategisk plan för södra skärgården som först innebär en förstudie i vilken byggnadsnämnden ska ta beslut om prioriteringar. Planen är tänkt att identifiera strategiska utmaningar, behov och planeringsförutsättningar i södra skärgården och redogöra för hur de hanteras idag och ge förslag på hantering framåt.

Stadsbyggnadskontoret menar att de kan starta dialog med invånarna på öarna i södra skärgården kring behovs- och kunskapsinsamling efter att deras nämnd har fattat beslut om vad som ska prioriteras utifrån förstudien. Stadsbyggnadskontoret var positiva till det förslag på strategi för dialog som Gustav Asplunds (Styrsö) föredrog på Ö-dialogen. Dock vidhåller stadsbyggnadskontoret att de först måste veta vad de ska prioritera i förstudien för att också urskönja vad som finns att påverka innan de kan initiera en dialog med öborna.

Representant från Köpstadsö ifrågasätter var behovs- och kunskapsinsamling från öarna finns med i förstudien. Denne menar att kommunen tidigare kommit med förslag och underlag till politikerna som inte har varit bra och fel beslut har fattats. Öborna behöver i tidigt skede informera stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret om behoven så inte samma misstag görs igen.

Representant från Brännö kompletterar med exempel på ett historiskt beslut där stadsdelsnämnden Södra Skärgården gav i uppdrag att ändra maximal bygnadsarea från 120 kvm till 150 kvm inom Brännö bygnadsplan men att detta avbröts 2018 av olika anledningar som stadsbyggnadskontoret lyfte i sin presentation. Detta ledde till att de unga familjer man önskade skulle flytta ut och bygga nytt tillsammans med en annan familj på dessa 150 kvm inte kunde flytta ut till skärgården. Ytterligare ett misstag i kommunens planering för södra skärgården var när de fastboende på öarna bad om parkeringar och kommunen föreslog en linbana från Frölunda till öarna. Ö-dialogens deltagare menar att det är bättre att vi är med från början så att kommunen inte lägger tid på lösningar ingen vill ha.

Representant från Styrsö lyfter att den nya upphandlingen som Västtrafik nu gör en förstudie på utgår från en befolkningsprognos som visar på en döende skärgård och räknar därför i upphandlingen på samma budget för trafiken i framtiden som man har idag. Kommunen och regionen behöver utöka kollektivtrafik så att detta blir ett medel för att skärgården och glesbygden i regionen överlever.

Representant från Asperö lyfter att den ökade frakttaxan gör att affärerna stänger på öarna, vilket inte går hand i hand med idén om att locka fler att bosätta sig på öarna. En representant från Donsö replikerar att Västra Götalandsregionen har statliga medel som man kan söka för stöd till regional service.

En annan representant från Asperö lyfter att utrymmet i detaljplanen för att öka befolkningen och bebyggelsen på Asperö är mycket litet på grund av det prickade strandskyddet, vilket är en mycket gammal detaljplan som behövs uppdateras. Många familjer har sommarhus på prickad mark och kan därför inte bygga ut för att kunna flytta ut permanent.

Sammantaget vill ö-representanterna se att politikerna får rätt underlag och därför behöver det ske en dialog för behovs- och kunskapsinsamling tidigt i uppdragen. Vid följduppdragen som beslutas av byggnadsnämnden kanske det är för sent, menar ö-representanterna.

7. Förslag på strategi för behovs- och kunskapsinsamling kopplat till strategisk plan för Göteborgs Södra skärgård

Gustav Asplund, Södra Skärgården i Samverkan (SSIS)

Representant för Södra skärgården i Samverkan (SSIS) i Ö-dialogen återger ett förslag på strategi för behovs- och kunskapsinsamling från öarna inför stadsbyggnadskontorets arbete med strategisk plan för Göteborgs södra skärgård.

Alla närvarande var positiva till Gustav Asplunds förslag på hur denna dialog mellan kommun och öborna i södra skärgården bör gå till. I korthet innebär förslaget att varje ö skapar lokala grupper som för ut frågeställningar och inhämtar information genom allmänna möten på de olika öarna. De lokala grupperna skapas utifrån Ö-dialogens representanter på respektive ö.

Sammanhållen planering av arbetet och rapportering sköts av SSIS och kommunen i tätt samarbete. Resultatet blir en mer engagerad befolkning på öarna som arbetar för sin egen utveckling samt att kommunen blir bättre informerad och får en bättre strategisk utvecklingsplan för södra skärgården. (Se bilaga 4 för hela förslaget)

Ö-dialogens deltagare är överens om att komplexiteten i frågorna utifrån öarnas olika förutsättningar måste komma till kännedom till kommunens uppdrag och förstudier. Stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret tillade att samverkan måste ske i ett skede där det finns möjlighet att påverka. Alla deltagare i Ö-dialogen ansåg att Ö-dialogen som forum är bra som plattform för rapportering till kommunen i uppdraget med strategisk plan för Södra skärgårdens utveckling. Berörda nämnder behöver nu få information om vikten av att dialog ska hållas med öborna i södra skärgården och att Ö-dialogens kan vara den plattform och lokalt råd där dialogerna återrapporteras strukturerat.

8. Återkoppling från kommunstyrelsen och nämnden för demokrati och medborgarservice

Jessica Blixt (D): Vi har precis kommit ut ur en valrörelse. Vi är lite på gång men det kan jag inte gå in på idag.

Blerta Hoti (S): Tack till tjänstepersonerna – som gör sitt arbete utifrån sina förutsättningar. Kritiken måste riktas mot oss politiker som måste ta dialogen med oss, det är vi politiker som kan utkrävas på ansvar. Vi politiker behöver få informationen från er till oss och sedan arbeta vidare på olika sätt genom att trycka på våra intressen som ledamöter i olika nämnder och som kommunalråd. Ni kan kontakta oss politiker både formellt som informellt, per ämne eller i ämnesgrupperingar. Vad det gäller exempelvis Trafikplanen kan synpunkter spelas in via Västtrafik med även Västra Götalandsregionens kollektivtrafiknämnd, så att vi politiker kan lägga yrkanden till tjänsteutlåtandena. Vi politiker kan också följa upp frågorna med respektive kollegor i olika nämnder i regionen så att vi är eniga. Det är dock en fråga om prioriteringar och kostnader ofta.

Jessica Blixt (D): Politik tar lång tid, ibland går det snabbare via tjänstepersonerna. Saker kan lösas snabbare på ett annat sätt.

Gällande att ändra frakttaxan så beslutade politiken att skjuta det på framtiden.

9. Övriga frågor

Representant från Styrso lyfter in två övriga frågor:

- a) Lekplatsen på Styrös Bratten är fantastisk men vill uppmärksamma park- och naturförvaltningen om att de tagit bort pick-nickområdet i slänten vid lekplatsen genom att de odlat en äng där. Äng är bra men det finns andra bra platser på ön för en äng. Inte bra att de tagit bort pick-nickmöjligheten i Styröparken. Här borde även park- och naturförvaltningen ha haft en dialog med de boende angående hur boende använder området i och runt parken. Denna synpunkt lyfts in till park- och naturförvaltningen.

- b) Det måste gå att ordna tak på öarnas båthållplatser där paketservicen lämnar sina paket. Idag är många paket inslagna i papper som förstörs under regn. Synpunkt lämnas till Trafikkontoret.

1) Avslutning

Ordföranden avslutar och påminner att **nästa Ö-dialog är onsdagen den 2 november.**